

ks. prof. Tadeusz Fitych

ČECHY: ROKOLE – MARIÁNSKÉ POUTNÍ MÍSTO A SCHÖNSTATTSKÁ „KOVÁRNA“ NOVÝCH LIDÍ

„Jestli nepoznáte Boha,
nepoznáte také důstojnost člověka“

(P. J. Kentenich, Ennabeuren 12 V 1945 r.)

Se sestrou M. Václavou - představenou Schönstattských sester Mariiných v Čechách hovoří v provinčním domě v Rokoli (u Nového Hrádku, diecéze Hradec Králové) mons. prof. Tadeusz Fitych.

Bohužel už dosud jen několik obyvatel Kudowy Zdrój a Kladská ví, kolik "živých pout" spojuje Zakrze (část města Kudowa Zdrój) s okouzujícím a blízkým mariánským poutním místem Rokole. To je vzdáleno necelých 20 km, půl hodiny jízdy autem (přes Brzozowie, Českou Čermnou, Borovou a Nový Hrádek). Těmi pouty jsou za prvé charismatický duchovní pastýř, blahoslavený P. Gerhard Hirschfelder (*1907 †1942 v koncentračním táboře Dachau). Pravděpodobně v penzionu „Marienfried“ (rekreačním objektu pro mladá děvčata vratislavské arcidiecéze), vedeném schönstattskými sestrami (1932-1935), poznal nejen schönstattskou spiritualitu, ale i samotného zakladatele tohoto hnutí, a v koncentračním táboře Dachau patřil do 1. kruhu schönstattských kněží (vedl jej P. J. Fischer).

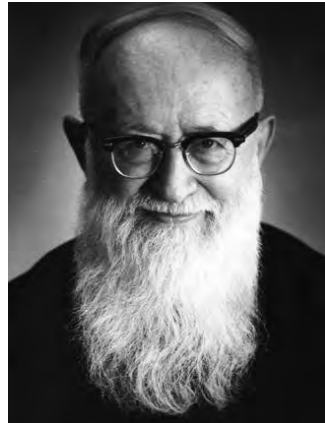
Druhým a nejdůležitějším z těchto pout je sám zakladatel schönstattského hnutí, P. Josef Kentenich (*16. XI. 1885; vysvěcen na kněze 8. VII 1910), který podobně jako P. Gerhard byl nemanzelským dítětem. Zvláště v 30. letech 20. století byl P. Kentenich pro mnoho kněží, vychovatelů a lidí v Německu oporou a ukazatelem cesty; dodával odvahu ke kritické diskuzi s tehdejšími duchovními a politickými proudy. Není proto překvapením, že národní socialismus usiloval o zničení Schönstattu a jeho zakladatele považoval za nepřítele státu číslo jedna. 20. září 1941 byl P. Kentenich gestapem zatčen a uvězněn v Koblenci a odtud byl 11. března 1942 deportován do koncentračního tábora v Dachau (cf. O. J. Kentenich, Nasze Maryjne Posłannictwo, Ząbki – Otwock –

Świder 2014, s.7). Je třeba ještě zdůraznit, že jestli ve 30. letech 20. století byly 2/3 Němců hluboce zasaženy nacistickým programem Hitlera o nadřazenosti árijské rasy a likvidaci židů, cikánů a slovanů, byl P. Kentenich tím charismatickým Němcem, který jednoznačně tvrdil, že slovanské národy jsou zvláště uschnopněny přijmout poselství Matky Boží Tříkrát podivuhodně. V důsledku toho on sám navštívil (až 18x) území dnešního Polska, v Kudowě – Zakrze byl 14.-15. října 1933. Ve východní Evropě apoštolsky působili s velkým nasazením jeho nejbližší spolupracovníci kněží, mimo jiné P. F. Kastner a P. J. Fischer.

Třetím živým poutem je absolvent královehradeckého bohosloveckého semináře, kněz Petr Štěpánek (rodem z Náchoda), který se v semináři seznámil s myšlenkami schönstattské hnutí, účastnil se schönstattských setkání v Zakrze (jako jeden z desítek českých absolventů), poté navštívil Schönstatt a od 7. září 1934 se stal členem hnutí. Po vysvěcení na kněze sehrál P. P. Štěpánek značnou roli i v rozvoji schönstattské spirituality i "oázy sch. hnutí" na poutním místě v Rokoli.

Sestro představená, můžete, prosím, stručně popsat umístění a kompozici objektů tvořících poutní místo?

Poutní místo Rokole se nachází ve vzdálenosti asi 1 km od křižovatky cest Nový Hrádek – Dobruška a Nové Město n/Metují. Leží uprostřed nevelkého lesa (před vjezdem na malé parkoviště je velká modrá tabule s nápisem Rokole a po jeho pravé straně poutní dům). Komplex poutního místa tvoří zděná kaplička u vodního pramene, kam chodí čerpat vodu poutníci i lidé z širokého okolí. Je z roku 1859. O něco výše se nachází kostel Panny Marie Rokolské (z r. 1930) a dřevěný objekt

P. Josef Kentenich (*16. XI. 1885; vysvěcen na kněze 8. VII 1910).

Kněz Petr Štěpánek (rodem z Náchoda).

Poutní dům, Rokole.

Kaplička u vodního pramene, Rokole.

poutníky nazývaný „loreta“. Vedou k němu kamenné schody, tzv. Mariiiny, na nevelkém prostranství před ním stojí mariánský sloup. V loterě jsou v řadě do půlkruhu umístěny obrazy sedmi bolestí Panny Marie. V blízkém lese na protisvahu je křížová cesta z r. 1874 a od poutního domu vede lesem ke hřbitovu sester meditační, „cesta manželů“. Na malebné louce nad lesem byla v r. 1997 vystavěna schönstattska kaplička Betlém (základní kámen posvětil papež Jan Pavel II.). Nedaleko kapličky byl v roce 2000 vybudován provinční dům schönstattských sester (žije v něm kolem 15 sester). V lesíku pod kapličkou je možno najít obrázek sv. Jana Pavla II.

Sestro Václavo, připomenejte, prosím, vznik, události a význam tohoto poutního místa.

Rokole je vlastně takové dvojí poutní místo. Podle legendy se tu zjevila Matka Boží malému děvčátku, které tu v „rokli“ zabloudilo. V místě zjevení vytryskl pramen, jehož vodou se uzdravil slepý synek hajného. Postupně byla v místě zjevení postavena nejprve dřevěná kaple a později, jako poděkování za zázrak, kaple zděná. Místo zažilo velké poutě i doby, kdy se na místo pozapomnělo. Byl tu postaven kostel, zřízena křížová cesta, zájezdní hospoda, loreta. V roce 1939 sem připutovala skupina bohoslovců a kněží, kteří znali schönstattske hnutí a jeho spiritualitu a protože už vzhledem

k politické situaci nemohli jezdit do Německa, uzavřeli v této malé kapličce, plné různých sošek a zbožných předmětů - po vzoru P. Kentenicha úmluvu lásky s P. Marií. Od té doby se stala Rokole kolébkou a centrem schönstattskeho hnutí v naší zemi. Teprve po pádu komunismu se podařilo vybudovat kopii originální svatyňky ze Schönstattu, provinční dům, zrekonstruovat bývalou hospodu na poutní dům atd.

Rokole je na pohled malé a nepatrné poutní místo. Je především místem ticha a ztišení, místem osobní modlitby. Lidé tu nalézají znovu Boha a tím i sebe samé. Kdysi se tu daly zázraky tělesného uzdravení, dnes jsme někdy svědky zázraků duchovního uzdravení, návratu ke Kristu a jeho požehnané Matce.

Je něco více známo o poutních? Přicházeli na toto místo poutníci z Kladska a pohraničních míst (obcí)?

Do Rokole přicházejí lidé z různých koutů naší vlasti, ale i ze zahraničí. Především však členové schönstattskeho hnutí tu mají svůj domov - svatyňku Betlém. Zabloudí sem i občas poutníci z Polska.

Od kdy a jak vyrůstalo zrno schönstattskeho ideálu v českých zemích?

V královéhradeckém semináři studovali nejen čeští, ale i němečtí bohoslovci. Právě s jedním z nich, s Albínem Pachlem se seznámil při svých studiích Petr

Štěpánek. Jak bylo zmíněno, později sám navštívil Schönstatt, vykonal zde exercicie u zakladatele P. Kentenicha a 8. září 1934 uzavřel úmluvu lásky s P. Marií. Myšlenky apoštolského hnutí ho tak nadchly, že je předával dál, nejprve mezi bohoslovci v semináři. Když 11. srpna 1939 byla uzavřena úmluva lásky v rokolské kapličce a bohoslovci se stali kněžími, začali organizovat tzv. kurzy pro děvčata i chlapce, začali práci s rodinami. Tak se šířily ideály Schönstattu dál. Většinou, a během totality zvláště, od srdce k srdci.

Jedním z průkopníků a kněžských pilířů tohoto hnutí ve vaší vlasti se stal vzpomínaný P. Petr Štěpánek, můžete nám jej, prosím, trochu přiblížit?

P. Petr Štěpánek se narodil 29.6. 1912 v Náchodě. Když mu byly 2 roky, tak mu zemřel tatínek. Maminka zůstala sama se třemi dětmi. Malý Petr byl zbožný, každoročně putoval s maminkou pěšky přes Českou Čermnou a Nový Hrádek do Rokole. Po biřmování v něm zesílila touha po kněžství. Po absolvování gymnázia v Náchodě a v Praze-Bubenci vstoupil do semináře v Hradci Králové. Na kněze byl vysvěcen 29.6. 1936. Působil jako kaplan v Náchodě, Pardubicích, České Skalici a Kuklenách u Hradce Králové. V únoru 1945 se stal P. Petr děkanem v Novém Městě nad Metují. Jako vždy, tak i po nástupu komunismu, se řídil

svým svědomím. Četl např. i přes výhrůžky STB v kostele při bohoslužbách biskupské listy, které upozorňovaly věřící na skutečné poměry ve státě. Dne 23.4. 1954 byl státní tajnou bezpečností zatčen a odsouzen za „vlastizrady“ na 15 let. Po šesti letech byl na amnestii v roce 1960 propuštěn na svobodu. Pracoval jako dělník v cihelně v Děčíně a později ze zdravotních důvodů jako vrátný v nemocnici. K duchovní službě jako novoměstský děkan se mohl vrátit až v roce 1969. Svým otcovským přístupem a apoštolským působením skrze úmluvu lásky probudil mnoho povolání ke kněžství. Svědomitě plnil své kněžské poslání ve službě všem. V roce 1990 byl jmenován sídelním kanovníkem Katedrální kapituly v Hradci Králové. Zemřel 12.1. 2000 po dlouhé těžké nemoci a je pochován na novoměstském hřbitově.

Od uvěznění P. Kentenicha v roce 1941 v Koblenci a následně v Dachau, trvala doba jeho zkoušky, ale také schönstattskeho díla (počátky v r. 1914). V období 1933-1945 v koncentračním táboře Dachau bylo uvězněno 2.720 duchovních osob (2.597 katolíků - 90 %, z toho až 1.780 polských a 400 německých kněží). V prostředí tábora tvořily schönstattske duchovní osoby 2,3 % katolických duchovních (60 osob). Z mnoha polských kněží se P. Kentenich setkal m.j. s P. Ignácem Ježem (v období 1972-1992 v diec. kossaliński-kołobrzeskiej, od r. 1972

protektor Sch. hnutí v Polsku a kardinál in pectore) i P. Konradem Szwedem. Můžete nám říci něco více o českých kněžích a biskupech vězněných v koncentračním táboře Dachau? Byli tam i čeští bohoslovci a kněží náležící k Sch. hnutí?

Koncentračním táborem Dachau prošlo několik desítek českých i moravských kněží. Mezi nimi i budoucí kardinálové P. Josef Beran a P. Štěpán Trocha. Ze schönstattsckých je známý především P. Václav Soukup, který pocházel z Prahy a byl také zapojen v táboře do jednoho z kruhů schönstattsckých kněží. P. Kentenich mu říkával „náš Benjamín“, pro jeho mládí, jinak byl známý jako „malá čistá ruka“. Jeden kruh kněží se totiž nazýval kruhem rukou a druhý kruhem srdcí.

Byly jednotlivé složky schönstattu ve vaší zemi zasaženy pronásledováním ze strany komunistického režimu?

Ano, především kněží a sestry. Mnozí z nich prošli vězením a pracovními tábory. Mnoho z nich ale bylo také sledováno a pronásledováno na svobodě. Následovaly perzekuce, domovní prohlídky, výslechy. Např. po uvěznění 7 sester v roce 1957, se musely ostatní sestry vrátit většinou ke svým rodičům, byly vyhozeny z práce, nemohly práci najít nebo mohly být zaměstnané jen v určitých oborech. Spolu s nimi byli většinou také postiženi i jejich příbuzní.

Sestro Václavo, kdy a kde jste poznala sch. spiritualitu? A od kdy je možné hovořit v Čechách o přítomnosti schönstattsckých sester?

Možná mohu říci, že schön-

stattsckou spiritualitu jsem „dýchala“ od malička, vyrůstala jsem ve „stínu Rokole“. Moji rodiče pocházeli z Nového Města nad Metují, oba měli vřelý vztah k P. Marii, 3 sestry mého otce byly Mariinými sestrami a prarodiče patřili k prvním schönstattsckým rodinám. Do novoměstského mlýna, kde byl dědeček mlynářem, přicházeli kněží, sestry i všichni, kdo putovali do Rokole.

První Mariinou sestrou byla sestra Marie, která odešla do Schönstattu za války, později ji následovala sestra Jana, dalších 7 kandidátek odjelo podle přání zakladatele do noviciátu do Švýcarska, kam se obě české sestry mezitím přesunuly. Když převzali moc v zemi v únoru 1948 komunisté, sestry se vrátily domů a začaly působit v Jižních Čechách. Bylo to 9. března 1948.

Jaké jsou základní rysy sch. spirituality?

Naše spiritualita je především mariánská – osobní vztah k P. Marii je zakotven v úmluvě lásky s ní, ve vztahu k její svatyňce.

Je moderní – usiluje o průžnou reakci na výzvy, které klade současný svět, vyznačuje se úsilím o svatost všedního dne a praktickou vírou v Boží prozřetelnost.

Je organická – snaží se o propojení přirozena s nadpřirozenem, o zdravé vztahy a harmonický růst.

Je konkrétní a praktická – snaží se pravdy víry prožívat konkrétním způsobem v praktickém všedním životě.

P. Kentenich rád popisoval schönstattsckou spiritualitu jako „trojrozměrnou“. Myslel na tři aspekty, které odrážejí bohatství jejího života: spiritualita úmluvy,

spiritualita nástroje a spiritualita svatosti všedního dne.

Jaké je poslání sch. díla? A na co klade důraz (v čem spočívá) jeho apoštolát?

Základním posláním Schönstattu je nábožensko-mravní obnova světa. Toto poslání můžeme rozdělit na tři konkrétní cíle:

1. Utváření nového člověka v novém společenství – člověka, který je jako Maria cele zakotven v Bohu a je protipólem ke kolektivistickému obrazu člověka. Ve svobodě a velkodušnosti působí pro Boží království, vytváří pevné vazby a je si vědom hluboké odpovědnosti za sebe i za druhé.

2. Záchrana křesťanského poslání Západu v dějinách spásy – možná bychom dnes mohli říci „nová evangelizace“ Evropy.

3. Světový apoštolský svaz – tuto myšlenku převzal P. Kentenich od sv. Vincence Pallottiho a znamená to mobilizaci, organizaci, inspiraci a koordinaci všech apoštolských sil v církvi v závislosti na hierarchii, na Svatém otci.

V r. 1997 byla v Rokoli zbudována sch. kaplička PM – „Betlém“ (je 143. v řadě ze 197 dnešních takových kapliček v 60 zemích světa); jaké nábožensko-apoštolské podmínky dává sch. dílo budování takového typu církevních objektů?

Kdysi byla jen jedna schönstattscká svatyňka, ta, které dnes říkáme původní svatyňka v Schönstattě - v té 18.10.1914 uzavřel zakladatel první úmluvu lásky s P. Marií. Postupně se ukázalo, že pro šíření naší spirituality svatyňka je nezastupitelná. Když odcházely v roce 1933 první sestry na misie, vzaly si s sebou „pro jistotu“ stavební plány do

Jižní Ameriky. První kopie originální svatyňky byla postavena v roce 1943 v Uruguay. P. Kentenich byl tehdy v Dachau a již věděl i o naší rokolské kapličce. Vždy se snažil hledat, co chce Bůh. Jeho heslem bylo: „Ucho na srdci Božím, ruku na tepu doby.“ Dnes je na světě okolo 200 svatyněk. Všude tam, kde je schönstattscké hnutí, snaží se postavit P. Marii svatyňku. Ona je naším duchovním domovem, místem, kde je nám Maria blízko, kam jí přinášíme své modlitby a vše, co přináší den, aby ona odtud mohla působit. Jinými slovy přinášíme tam „vodu svých příspěvků“, aby ji na Mariinu přímluvu proměnil Ježíš ve „víno“ milosti pro všechny, kteří sem přicházejí čerpat.

V charizmatičtější inspiraci zakladatele P. J. Kentenicha sch. kapličky nejsou jen místa, ve kterých se Marii dostává zvláštní úcty, ale kde „táhne svůj triumfální vůz“ (P. J. K.), neboli jsou místem, ze kterých PM jako Vychovatelka vytváří nového člověka a novou společnost v době velkého boje a civilizací smrti. Řekněte nám, prosím, o prorockém programu P. Kentenicha pro utváření a obranu nového člověka.

Myšlenka nového člověka v nové společnosti nebo společenství žila v P. Kentenichovi od samého počátku. Již jako mladý spirituál řekl ve své první přednášce svým svěřencům: „Chceme vychovávat sebe samé pod ochranou P. Marie v pevné, svobodné, kněžské charakter.“ Uvědomoval si důležitost výchovy i sebevýchovy. Viděl proto P. Marii nejen jako naši Matku, ale také jako Vychovatelku a Královnu. Právě ta, která vychovala Ježíše, má ze své svatyňky pomoci vychovávat i nás. Měl s P. Marií své životní zkušenosti. Byla to ona, která mu již od raného dětství pomáhala, která ho vedla. Když mu bylo 9 let, musela ho jeho maminka z existenčních důvodů dát do sirotčince, tehdy ho před mariánskou sochou předala Matce Boží. Od té chvíle cítil Mariinu mateřskou péči a ochranu. Byla to ona, která ho provedla všemi bouřemi a úskalími života, přes vězení, koncentrační tábor, exil v Americe až k jeho odchodu na věčnost. Jeho myšlenka o novém člověku vyzrála v jeho životě v tzv. nový obraz Otce, dítěte a společnosti. Otce, který je milosrdný a bezmezný nás miluje,

Kaplička PM „Betlém“ v Rokoli

Kaplička PM „Betlém“ v Rokoli - interier

dítěte, které ví o své maličkosti a chybách, ale i o své důstojnosti Božího dítěte a společnosti, která žije jako rodina, jeden s druhým, pro druhé a v druhých.

Už více než 100 let schönstattska rodina nese dílo zakladatele do světa. Sv. Jan Pavel II. 16. září 1994 řekl poutníkům z sch. hnutí: „Neste do budoucnosti dílo vašeho zakladatele a obohacujte svým charizmatem život církve na cestě do nového tisíciletí“. Jak usilujete realizovat schönstattskou misi v Čechách, na základech slovanské tradice a zdejší církve, přes půl století nazývané „církvi mlčící“?

Jako Slované jsme dostali lásku k P. Marii téměř „do vínku“. O tom svědčí nesčetná mariánská poutní místa v našich zemích. Schönstattska spiritualita je nám proto blízká. Také dějiny úmluvy se jako červená nit táhnou celými dějinami spásy. Úmluva lásky s P. Marií je potvrzením, zajištěním a prohloubením naší křesťanské úmluvy s Trojjediným Bohem. Kdo se „chytne“ Mariiny ruky, toho vede Maria za Kristem a v Duchu Svatém k Otci. Toho vyvádí z „roklí“ dnešních zmatků, dává mu „prohlédnout“ a ukazuje správnou stupnici hodnot. Jde o to, žít jako křesťané evangelium, žít svůj křesťanský život naplno. Jedná se o vztahy, vztah s živým Bohem. Proto se snažíme vést lidi ke svatynce, nechat je tam zažívat domov, ukrytí, působení P. Marie. Jednou z iniciativ schönstattskeho hnutí je např. Projekt putovní svatyně, který pochází z Brazílie. Obraz P. Marie s Ježíškem v náručí ve formě kapličky navštěvuje pravidelně rodiny a domácnosti. Tento „dotyk“ se svatynkou přináší mnoho milostí a požehnání, mnohdy i tam, kde už cesta víry zarostla,

nastává oživení. P. Maria působí, jak o tom svědčí různá vyprávění z putovních okruhů. Tatáž svatyně je např. i v hospici, kde pomáhá Maria mnohým přejít x, na druhý břeh“.

Víte, jak je v dnešní době ohrožena rodina. Schönstatt má propracovanou spiritualitu rodin. Už léta pořádá exercicie pro rodiny i s dětmi – mnohým manželstvím tak pomohl k harmonizaci manželství, k obnovení rovnováhy v rodinném životě. Za stejným účelem byla v Rokoli vybudována meditativní cesta manželů, která nabízí možnost k zastavení se a zamyšlení. Pro rodiny, které chtějí apoštolsky pomáhat dalším, existuje tzv. akademie rodin – dvouletý vzdělávací kurz pro manželské páry. Oblíbené jsou tiché víkendy vycházející ze schönstattske pedagogiky, jejichž program je zaměřený na sebepoznání a cestu vnitřního růstu i schönstattske letní tábory – „šelety“ pro děvčata a pro chlapce a další.

Sestro Václavo, jaké složky sch. díla se dnes v Čechách a na Moravě rozvinuly? Jaký je Váš typický rys apoštolátu?

V naší zemi máme kněze, kteří patří do společnosti Schönstatt-Patres, institutu diecézních kněží, svazu a ligy kněží. Rodiny zapojené v institutu rodin, svazu a lize rodin, ligu maminek a ligu žen, ligu mužů, svaz žen, dále jsou to nemocní, dívčá a mužská mládež, Paní ze Schönstattu, Mariiny sestry. Doufám, že jsem na nikoho nezapomněla. Instituty, svazy a liga tvoří „oficiální“ strukturu sch. hnutí, ale patří sem samozřejmě i okruhy putovních svatyněk a poutní hnutí – všichni, kteří žijí z úmluvy lásky s P. Marií a chtějí ji pomáhat na obnově světa v Kristu.

Jak probíhá život Schönstattu zde v centru, tzn. ve svatynce „Betlém“, ve vašem provinčním domě a zdejším poutním domě?

V Rokoli máme v květnu vždy celodenní „schönstattska pouť“, která je samozřejmě otevřená pro všechny, kdo přijdou. Program je různý, většinou dopoledne modlitba růžence a mše sv. před svatynkou, odpoledne přednášky, program pro děti, mládež, setkání putovních okruhů, možnosti osobních rozhovorů, křížové cesty, modlitby, obcerstvení... Program je zakončen společnou adorací se svátostným požehnáním. Různé složky sch. hnutí tu mají v poutním domě svá setkání, duchovní obnovy, exercicie.

V říjnu bývá pravidelné setkání zástupců sch. hnutí, tzv. Říjnový týden. Svatynku Betlém využívají ke mši sv., adoraci a modlitbě. Každého 18. v měsíci (mimo neděle) je sloužena v poledne ve svatynce mše sv. Máme tu i letní tábory pro děvčata, kněžské exercicie. Bývají tu také už po mnoho let exercicie konviktu z Olomouce a setkání našich královéhradeckých bohoslovců s biskupy. V Rokoli se také modlíme každou poslední sobotu v měsíci za duchovní povolání. Většina akcí se převážně odbývá už v poutní domě, protože provinční dům slouží hlavně jako domov našich starších sester, o které se staráme. Občas k nám do domu přijíždějí na osobní rekollece a odpočinek jednotliví kněží a biskupové.

Členové hnutí usilují svatost života a posvěcování všedního dne, kdo z členů byl již povýšen ke cti oltáře a jaké kanonizační procesy jsou ještě v běhu?

Schönstatt počítá mezi své první blahoslavené Karla Leisnera

(1915-1945), který patřil k schönstattským diecézním kněžím a byl jediným knězem vysvěceným v koncentračním táboře Dachau. Blahoslavlil ho Jan Pavel II. v roce 1996. Do skupiny sch. kněží Dachau patřil i bl. Gerhard Hirschfelder a Alois Andricki.

Mezi kandidáty oltáře patří kromě P. Josefa Kentenicha (1885-1968) např. člen zakládací generace, který padl v 1. světové válce Josef Engling (1898-1918), první žena, která se zapojila do sch. hnutí Gertraud von Bullion (1891-1930), jáhen Joao Pozzobon (1904-1985) – jehož přispěním vznikla iniciativa putovních svatyněk, první člen Mariiných bratří z Chile Mario Hiriart (1931-1964), členka zakládací generace Mariiných sester sr. Emilie Engel (1893-1955) a další.

Co by jste chtěla vzkázat čtenářům našeho měsíčníku aousedům - obyvatelům Kladska?

Snad, aby byli Bohu vděční za ten krásný kraj, který obývají a vážili si prostých věcí. V naší svatynce je okolo obrazu P. Marie napsáno: „Služebník Mariin nikdy nezahyne!“ Ať láska k Madoně, která spojuje naše národy, je nejen v našich modlitbách a písních, ale především v našich srdcích! Ať je P. Maria nejen naší dobrou Matkou, ale také našim vzorem, kterým se budeme řídit, naší Vychovatelkou, která nás povede a naši Královnou, které chceme sloužit. Ať křesťanské kořeny, ze kterých vyrůstáme, jsou živé a plné síly, aby Evropa zůstala věrná Kristu a jeho požehnané Matce.

Rozhovor vedl a grafická úprava: Mons. Prof. T. Fitych
Jazyková úprava: Ing. Tomáš Mičaník

Poštovní známka - Karl Leisner (1915-1945).

Rozcestník